

Dekolonizacija

Autor: Jackson Opio

TEMA

Dekolonizacija

KONTEKST

Nedavno je pojam dekolonizacije sve više dobio na značenju u javnim, akademskim i institucionalnim sferama unatoč različitom shvaćanju i nedostatku adekvatne definicije. Do danas, sve više se prihvaća ideja da je bolji način poštivanja i ujedinjenja naših kozmopolitskih društava pomirenje s kolonijalnom prošlošću i promišljeno življenje te interakcija sa žrtvama teške povijesti. Istovremeno, društvo se suočava sa ukorijenjenim sistemskim kolonijalnim strukturama. Međutim, istinsko razumijevanje koncepta dekolonizacije zahtijeva refleksivno putovanje kroz povijest i analizu trenutnog statusa quo.

Ovaj plan aktivnosti sastoji se od dvije odvojene aktivnosti, namijenjene pružanju prostora učenicima/sudionicima za aktivno sudjelovanje u učenju o temi dekolonizacije.

CILJEVI

- Povećanje znanja i svijesti o temi dekolonizacije
- Poticanje razumijevanja kolonijalizma kronološki (događaji kroz vrijeme)
- Pružanje uvida u koncept dekolonizacije
- Poticanje razmišljanja o uključenosti i ulogama naših zemalja u povijesti kolonizacije
- Identificiranje i učenje o ostacima kolonijalizma u našim gradovima/sredinama poput spomenika, ulica, zgrada, muzeja, udžbenika u školama te kolonijalnih struktura i sustava u javnim/privatnim institucijama
- Podizanje svijesti i osjetljivosti o kulturnoj apropiaciji

METODOLOGIJA

Grupni rad, istraživanje, prezentacije i povratne informacije.

ISHODI UČENJA

- Učenici/sudionici mogu otvoreno učiti o stvarnosti kolonijalne povijesti.
- Učenici/sudionici mogu objektivno procijeniti informacije i znanje koje su dobili o kolonijalizmu u školi.
- Učenici/sudionici mogu stjecati ideje koje vode boljem razumijevanju rasne nejednakosti, rasizma i drugih trenutnih globalnih problema koji imaju svoje korijene u kolonijalnoj prošlosti.
- Učenici/sudionici razvijaju osjećaj poštovanja i osjetljivosti prema multikulturalizmu u svojim školama i zajednicama.

- Flipchart, papiri, flomasteri i selotejp
- Smartfoni/tableti/laptopi i internet veza

Pregled aktivnosti (proces)

AKTIVNOST 1: ≈ 75 MINUTA

Uvod: 10 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica uvodi aktivnost, objašnjava postupak učenicima/sudionicima kao dio pripreme te zatim formira grupe (prednost imaju manje grupe od 4 do 6 učenika/sudionika). Svaka grupa bira voditelja/facilitatora koji će moderirati aktivnosti unutar grupe. Ostalim članovima grupe mogu se dodijeliti zadaci poput zapisivanje natuknica i prezentiranja kako bi se potaknula aktivna participacija. Kao dio pripreme, prije početka vježbe treba upozoriti učenike/sudionike da bi sadržaj koji će otkriti mogao biti emocionalno izazovan.

Grupni rad: 65 minuta

Nakon formiranja grupa, nastavnik-ca/edukator-ica dodjeljuje svakoj grupi zadatak da napiše što su do sada naučili o kolonijalizmu u školi, potičući ih da uključe relevantne informacije iz školskih udžbenika. Treba ih zamoliti da uključe imena školskih udžbenika ili izvora iz kojih su stekli te informacije, ako je moguće. Imajući na umu da učenici/sudionici možda nisu upoznati s konkretnim knjigama na temu, nastavnik-ca/edukator-ica bi trebao/la istražiti postojeće znanje učenika/sudionika o temi. Nakon što grupe završe zadatak, svaka grupa kratko prezentira svoje odgovore **(15 minuta)**.

Nakon toga, nastavnik-ca/edukator-ica dodjeljuje svakoj grupi odabrane povijesne osobe i događaje s popisa u nastavku, koji su značajni za kolonijalnu povijest. Broj dodijeljenih zadataka trebao bi biti usklađen s raspoloživim vremenom i kapacitetom svake grupe. Za optimalnu učinkovitost preporučuje se dodijeliti dva zadatke po grupi.

- Osvojenje Ceute 1415.
- Kristofor Kolumbo 1492.
- Papina bula Inter caetera 1493.
- Holandska trgovina robljem na Atlantiku (1600. - 1800.).
- Slijetanje 1619.
- Doba prosvjetiteljstva.
- 4. srpnja 1776.
- Staza suza (1830. - 1850.).
- 6. prosinca 1865.
- Berlinska konferencija (1884.-1885.).
- Kongo Slobodna Država (1885. - 1908.).
- Namibija (1904. - 1907.).
- Južna Afrika (1918. - 2013.).
- Mahatma Gandhi.
- Alžir 1954.-1962.
- Rezolucija Opće skupštine 1514.

Korištenjem pametnih telefona/tableta/laptopa, grupe istražuju svaki dani događaj ili povijesno razdoblje te zapisuju najvažnije informacije o svakom događaju ili osobi na flipchart papiru. Cilj je upoznati učenike/sudionike s određenim kolonijalnim događajima i razdobljima, omogućujući im da usporede jesu li ovi temelji usklađeni s njihovim prethodnim obrazovanjem ili su im potpuno novi. Nastavnik-ca/edukator-ica bi trebao/la uzeti u obzir mogućnost da su se neki učenici/sudionici već susreli s ovim informacijama putem alternativnih izvora poput medija, razgovora s roditeljima, interakcija s prijateljima ili sudjelovanja na seminarima. Stoga se preporučuje da nastavnik-ca/edukator-ica to adresira kroz aktivnost. **(20 minuta)**

Kada završe, nastavnik-ca/edukator-ica poziva učenike/sudionike da se okupe i otvara prostor za grupne prezentacije.

Prezentacije: 20 minuta

Svaka grupa ima najviše 5 minuta da prezentira događaj ili povijesnu osobu koju su prezentirali. Prezentacija bi trebala biti vođena sljedećim pitanjima:

Jeste li identificirali zajedničke teme ili elemente? Jesu li se pojavile iznenađujuće ili neočekivane činjenice tijekom prezentacija? Jeste li naišli na nešto što se činilo neobičnim?

Komentari i završna rasprava: 10 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica ističe važne probleme iznesene u svakoj grupnoj prezentaciji. Naglasak treba staviti na stvari koje su učenici/sudionici smatrali vrlo ključnima, ali o njima nikada nisu bili poučeni, dok se istražuju mogući razlozi zašto neke od tih događaja i/ili povijesnih osoba nisu uključeni u školske udžbenike. Važno je da nastavnik-ca/edukator-ica provjeri raspoloženje grupe i postavi učenicima/sudionicima neka pitanja za debriefing, poput:

- Kako vam je bilo sudjelovati u ovoj aktivnosti?
- Jeste li doživjeli kakve emocije ili osjećaje tijekom aktivnosti?
- Kako se sada osjećate, na kraju aktivnosti?
- Ima li nešto što biste još željeli podijeliti s ostatkom grupe?

Nakon prikupljanja različitih mišljenja, nastavnik-ca/edukator-ica zatim zaključuje aktivnost.

DODATNE INFORMACIJ

Nema jedinstveno prihvaćenih definicija dekolonizacije kao koncepta. Dostupne definicije čini se da su u velikoj mjeri pod utjecajem različitih interesnih skupina, kao što su autohtone/indigene skupine, ekolozi, antirasistički pokreti, međunarodne organizacije i vlade. Trenutna definicija dekolonizacije prema UN-u tehnički je ograničena jer se fokusira uglavnom na političku neovisnost nacionalnih država i njihovih stanovnika, a ne bavi se složenim kolonijalnim strukturama koje još uvijek postoje u našim društvima. Uzmite u obzir da su moćne nacije koje su stajale iza osnivanja UN-a iste kolonijalne sile.

<https://www.un.org/en/global-issues/decolonization>

IDEJE ZA PRILAGODBU

Ova vježba može se prilagoditi ovisno o dostupnom vremenu. U okruženjima gdje je na raspolaganju dovoljno vremena za aktivnost, učenicima/sudionicima se može dati dovoljno vremena da identificiraju najpouzdanije, najvažnije i najzanimljivije izvore informacija. Na primjer, učenici/sudionici mogu imati više opcija za prikupljanje informacija, uključujući fotografije, videozapise, statistiku i intervjue za provjeru činjenica i raznolike perspektive. Prezentacije mogu biti praćene vođenom općom raspravom u kojoj učenici/sudionici mogu pojedinačno izraziti svoje stavove (osobna mišljenja).

AKTIVNOST 2: 90 MINUTA

Učenici/sudionici koriste prijenosna računala, pametne telefone ili tablete.

Uvod i zadatak: 10 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica pruža kratke osnovne informacije prije aktivnosti, objašnjava postupak učenicima/sudionicima kao dio pripreme i formira male grupe (od 4 do 6 učenika/sudionika). Svaka grupa bira voditelja-icu/moderatora-icu koji/a olakšava aktivnosti unutar grupe. Zadaci poput vođenja bilješki i prezentacije mogu se dodijeliti drugim članovima grupe kako bi se potaknulo aktivno sudjelovanje.

Rad u grupama: 30 minuta

Nakon što su grupe formirane, nastavnik-ca/edukator-ica označava grupe sa slova A, B, C, D itd., te nastavlja s uputama kako slijedi:

Grupa A treba provesti istraživanje i na flipchart papiru navesti sve ulice u njihovoj zajednici koje su nazvane po kolonijalnim vladarima, gospodarima, ratnicima, veteranima, administratorima i drugim pojedincima povezanim s kolonijalizmom. Osim toga, zadatak im je istražiti specifične uloge koje su ti pojedinci imali u procesu kolonizacije, kako u inozemstvu tako i kod kuće. Preporučuje se da Grupa A koristi kartu svog grada ili naselja kao referencu tijekom ove istrage.

Grupa B dobiva zadatak da identificira javne zgrade i spomenike u njihovoj zajednici posvećene pojedincima koji su doprinijeli procesu kolonijalizma u inozemstvu. Fokus bi trebao biti na utvrđivanju specifičnih postignuća ili djela koja su učinila te pojedince poznatima. Prikupljene informacije trebaju biti predstavljene na flipchart papiru.

Grupa C je zadužena za istraživanje online arhiva lokalnog muzeja ili muzeja u drugom gradu unutar njihove zemlje. Njihov cilj je identificirati strane artefakte u zbirci čije porijeklo ili baština se mogu pratiti do bivših kolonija. Osim toga, Grupa C treba nastojati otkriti kako su ti artefakti dospjeli u muzej.

Ako ima više grupa, isti zadatak treba dodijeliti svakoj od njih. Nastavnik-ca/edukator-ica će možda morati pomoći grupama u pronalaženju najprikladnijih online izvora kako bi učenici/sudionici mogli lako pristupiti podacima potrebnim za njihove zadatke. Preliminarna priprema u tom pogledu je preporučena. Na kraju ovog dijela aktivnosti, učitelj/edukator ponovno okuplja veći broj sudionika.

Prezentacija: 30 minuta

Svaka grupa ima najviše 7 minuta za prezentiranje, idealno vođena nekim ključnim pitanjima. Nakon svake prezentacije treba odvojiti par minuta za dodatna pitanja ostatka grupe.

Komentari i završna rasprava: 15 minuta

Nastavnik-ca/edukator-ica razmatra najvažnije informacije koje je svaka grupa predstavila, kritički ističući kontroverze, propuštene prilike i dinamiku moći povezanu s kolonijalnim pamćenjem. Također se mogu postaviti neka ključna pitanja, poput:

- Gdje se žrtve uklapaju u proces komemoriranja kolonijalne povijesti?
- Što znači odavanje počasti počiniteljima za žrtve kolonijalizma i njihove potomke?
- Što je s onima koji još uvijek pate zbog posljedica kolonijalizma?

U ovom dijelu važno je naglasiti da kolonijalna baština i dalje postoji, vidljiva u javnim zgradama, nazivima ulica, spomenicima, akademskim tekstovima, školskoj literaturi, muzejima, institucionalnim sustavima, ugovorima, rasizmu i rasnim nejednakostima unutar zemalja.

Prije nego što se zakluče sve aktivnosti i rasprave, nastavnik-ca/edukator-ica treba provjeriti s učenicima/sudionicima njihovo iskustvo s aktivnošću. To uključuje istraživanje njihovih misli i osjećaja te utvrđivanje je li potrebna bilo kakva daljnja podrška. **(5 minuta)**

IDEJE ZA PRILAGODBU

Opcija 1: Ova aktivnost može se produžiti ako to dozvoljava vrijeme kojim rasplazete. U velikom gradu može biti više ulica koje nose imena bivših kolonijalista, stoga bi moglo biti potrebno više vremena. Ako je moguće, nastavnik-ca/edukator-ica može pozvati predstavnike organizacija za ljudska prava, posebno onih koje se fokusiraju na kolonijalna pitanja, da održe predavanje učenicima/sudionicima. To bi pružilo dragocjen uvid i perspektive o temi.

Opcija 2: Nastavnik-ca/edukator-ica može pozvati službenike iz određenih odjela gradske uprave i/ili ustanova da posjete školu, osobito iz sljedećih područja: (i) službenika iz gradskog ureda, koji može pružiti uvid u imenovanje ulica, javnih zgrada ili spomenika; (ii) vodiča muzeja koji će podijeliti informacije o artefaktima i njihovom podrijetlu.

Opcija 3: Učenici/sudionici mogu povećati svoje razumijevanje trajnih posljedica kolonijalizma i otkriti načine kako se nositi s tim naslijeđem u svakodnevnom životu i školskom radu. Nastavnici/edukatori mogu surađivati s učenicima/sudionicima kako bi razvili aktivnosti unutar škole i lokalnih zajednica za podizanje svijesti. Jednostavan primjer može biti pokretanje malog projekta za podizanje svijesti o dekolonizaciji u školi putem izrade plakata.

Opcija 4: Neki gradovi nude "ture o crnačkoj povijesti" koje pružaju uvid u kolonijalne povijesti. Moglo bi biti korisno istražiti mogućnost organiziranja dodatne aktivnosti i odvesti učenike/sudionike na jednu od tih informativnih tura.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sadržaj ovih materijala ne odražava službeno mišljenje Europske unije.
Odgovornost za informacije i stavove izražene u materijalima u potpunosti leži na autoru(ima).